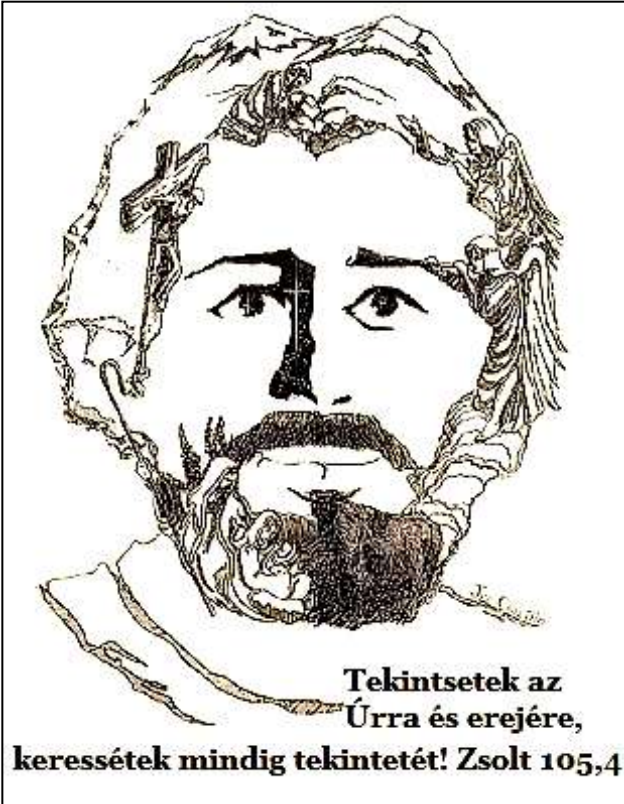

AGVETŐ

A PÁPATESZÉRI RÓMAI KATOLIKUS PLÉBÁNIA ÉRTESÍTŐJE

Látod, ha hiszed és hiszed, ha látod

Megfogadjuk, kitűzzük, elhagyjuk, elkerüljük, megteesszük. Az évet erős elhatározásokkal, tervekkel, fogadalmakkal kezdjük annak ellenére, hogy az egy évvel korábbiakból is csak alig-alig valósult meg valami. Különösen lelkiek terén.

Őszintén szembenézve magunkkal, bevallhatjuk, nem lettünk semmivel sem jobb keresztények, mint voltunk bár az akkori karácsony felfokozott érzelmei, ünnepi fényei, a fogyó idő fájdalommal mind erre sarkallt. Visszatérő botlásaink megmaradtak, Istennel, emberrel való kapcsolatunk mit sem változott.

A mostani adventben is készülődünk. Kerestük lelkünkben a közelgő ünnep hangulatát, igyekeztünk, legalább a karácsony legyen szép, meghitt az idén. Szenteste ismét felöltöttek régi karácsonyok, távol lévő, vagy már az örök hazába költözött szeretteink emlékei.

Ekkor éreztük igazán, mennyire fontosak vagyunk egymásnak, és talán egy ezredmásodpercre megvilágosodott előttünk, mi, ki az igazán fontos életünkben.

Ekkor, igen, ekkor, erre az ezredmásodpercre, összekapcsolódott szívünk az Éggel. Erre a rövid pillanatra megérezte az ünnep lényegét: a Természetfeletti lehajol, hogy felemelje az eredendő bűn óta szüntelenül eleső embert. Azt, hogy létezik és szeret az Isten és szeretetteljes életre hív. Azért, hogy újra visszatérhessünk Édenbe.

A mai és minden kor embere pedig kézzel-lábbal tiltakozik, mert „jól” szeretné élni az életét, mely meggyőződése szerint a halálig tart. „Jól” élni csak addig lehet. Utána sehogy. Mert ő tudja. Mert őt felvilágosították. Tudós emberek, hatalmas elmék, nagy koponyák.

Nemrég az egyik ismeretterjesztő csatorna egyik műsorában arra keresték a választ, Afrikából miképp terjedhetett el az emberi faj a földkerekségen. Ennek kapcsán említettek egy – emlékeim szerint közel-keleti – ásatást, ahol 100.000 éves temetkezési helyet tártak fel. A

régészek a sírmellékletek alapján arra a megállapításra jutottak, hogy az akkor és ott élt emberek hittek a túlvilágban. Biztosak voltak abban, hogy az élet odaát folytatódik.

Elgondolkodtató. Százezer év az ember számára beláthatatlan idő. Sokan az életünk fontosabb eseményeit sem vagyunk képesek maradéktalanul felidézni, pedig csak néhány évtizedről van szó. Néhány száz évre visszamenőleg sincsenek pontos ismereteink, nem beszélve egy-két ezer év történelméről. Tízezer évvel ezelőtről már csak feltevéseink vannak. Minden bizonytalan.

Egy biztos: az ember kezdetektől tisztában van azzal, az élet nem ér véget a halállal. Valószínűleg 100.000 évvel ezelőtt nem volt intézményesített vallás. Létezett viszont egy – talán mondjuk így – kollektív tudat: nem vagyunk egyedül, van valaki, akit mi Istennek nevezünk, aki létre hozta a világot és benne az embert. Akinek a földi halandó köszönheti az életét, társait, javait, a nappal és éjszakát, az évszakokat, melyek meghatározzák, mikor, milyen növény fejlődjék, és melyik állat merre és hogyan éljen, vándoroljon, aki megadta az értelmet, hogy mindezen ismeretek által fenntartsák magukat. Őszintén és romlatlanul őrizték ezt az alapvető tudást: a hitet a Teremtőben és jelenlétének meglátását a világban.

Honnan e bizonyosság? Családi örökség. A bűnbeesés előtt az ember látta Istent, örök, végtelen szeretetben élt, ezért természetes volt, hogy hitt benne. Miután ellenszegülése által elveszítette eredeti szentségét, hitét megőrizte, ezért látta Istent az őt körül vevő világban. Ahogy az egyik népszerű hollywoodi karácsonyi vígjátékban mondja az egyik manó az új Mikulásnak, aki hitetlenkedve nézi az őt körülvevő mesevilágot: hiszed, ha látod, és látod, ha hiszed.

Az első emberpár látta az Istent, hitt benne. Ezt a hitet adta tovább utódainak, akik nem láthatták Istent, de hitük által megtalálták őt a fű zöldjében, a fa lombjában, az ég kékjében, a vihar borzongató szépségében, a föld állataiban, de legfőképp egymásban. Ezt a tudást őrizte és örzi minden ember a lelke mélyén.

Annyi történt, hogy időközben elkezdtünk okoskodni, megmagyarázni az emberi értelemmel megmagyarázhatatlant, majd elméleteket gyártani ahhoz, hogy miért van joga ellenszegülnie az embernek a Teremtővel. Nem sikerült, így néhányan kimondták, hogy Isten, mint legfőbb lény, mint abszolút lét és tökéletesség, nem létezik. Egyszerűbbé vált így az élet, mindenre lett magyarázat, elmélet. De érdekes módon most pedig a tökéletességet keressük, mert sehhol nem találjuk a nagy teóriák forrágában.

Kizártuk az életünkben Istent, nélküle viszont elveszünk. Ezt azonban ő nem nézhetette tétlenül. Karácsony éjszakáján újra lehajolt az emberhez, hogy magához emelje, magához ölelje.

Karácsony éjféli megtestesült az Isten, Fiában elküldve hozzánk a végső Igét, mely vezérli az embert földi zarándokútján Teremtője felé. Jézus lelkünkben megszületve, szívünket vezérelve tudja megújítani életünket, visszaadva azt a biztos hitet és tudást, hogy az Atya hazavárja minden képére és hasonlatosságára teremtett embergyermekét. Újra felajánlja az Édenkert, vagyis a Teremtő végtelen szeretetében való öröklétet.

Azért küldte Jézust, hogy őt befogadva újra tudjunk a szívünkkel látni. Látni teremtett világot. Látni benne a Teremtőt. Hinni benne. A kiáradó szeretet által újra visszaszerezni a hitet. A hit által nyerni új életet. Örök életet. Örök szeretetet. Mindazt, akit és amit kimondatlanul keresünk egész életünkben. Ezért tegyünk meg mindent, ami erőnkben telik. A legfontosabb: megtalálni a hitet. Ezáltal megtalálni Istent.

Látod, ha hiszed és hiszed, ha látod.

A Messiás köztünk van

Időnként úgy érezzük, a lelkünk kong az ürességtől. Szeretnénk elvonulni a világtól kilépni belőle, megpihenni egy kicsit, hogy

összeszedjük magunkat, megkeressük mind ennek az okát. Hosszas keresgélés után rádöbbenünk: a szeretet vesztettük el útközben. Helyesebben: azt vesztettük el, aki a

szeretetet hozta szívünkbe. Bármennyire is erőlködünk ugyanis, nem találjuk meg Jézust. Eltöprengünk azon, talán sosem találkoztunk igazán vele. Jézusélményre vágyunk,

személyes találkozásra. Szeretnénk a kezünkkel megérinteni a szögek helyét, ujjunkat oda akarjuk helyezni a lándzsa okozta sebbe. Saját szemünkkel látni őt. Ha ez megtörténne, mennyire hívő és szerető emberek lennénk. Hogy tele lenne a lelkünk jóssággal, megértéssel. Mert így nehéz a hűség, nehéz a szolgálat. Jézus azonban itt jár köztünk. Nap mint nap láthatjuk az arcát. A látásunk is megromlott lelkünk és szívünk ürességétől.

Francis Dorff: írt egy történetet A rabbi ajándékáról. Így szól:

Volt egy híres kolostor, amelyre nagyon nehéz napok szakadtak. Régebben a sok épületet mind megtöltötték a fiatal szerzetesek, és a hatalmas templomban csak úgy zengett az ének, de most teljesen elhagyatott volt. Az emberek nem jöttek ide, hogy az imádságból táplálékot nyerjenek. Csak egy maréknyi szerzetes csoszogott a folyosókon, és nehéz szívvel dicsérte Istent.

A kolostor melletti erdő szélén állt egy kunyhó, amelyet egy öreg rabbi épített. Időről időre eljött ide, hogy böjtöljön és imádkozzék. Soha senki nem beszélt vele, de amikor csak megjelent, a szerzetesek között híre szaladt: „A rabbi az erdőben sétál.” És amíg ott volt, a szerzetesek úgy érezték, hogy imádságos jelenléte erővel tölti el őket.

Egy nap az apát elhatározta, hogy felkeresi a rabbit, és kitarja előtte a szívét. A reggeli szentmise után el is indult az erdőbe. Amikor elérkezett a kunyhóhoz, látta, hogy a rabbi ott áll az ajtóban üdvözlésre tárt karral. Mintha már jó ideje várta volna az apátot. Megölelték egymást, mint két barát, akik régóta nem találkoztak. Aztán megálltak, és csak nézték egymást olyan széles mosollyal, hogy majdnem túlnyúlt az arcukon.

Egy kis idő múltán a rabbi betessékelte az apátot. A szoba közepén egy faasztalon a nyitott Szentírás feküdt. Odaültek egy pillanatra, hogy a könyv jelenlétében legyenek. A rabbi sírva fakadt. Az apát sem tudta tartóztatni a könnyeit, a kezébe rejtette az arcát, és ő is sírni kezdett. Életében először a könnyeivel kitarja a szívét. A két férfi úgy ült ott, mint két elveszett gyermek, zokogásuk

betöltötte a kunyhót, nedvesre sirták az asztalt is.

Miután elapadtak a könnyeik és minden ismét csendes lett, a rabbi fölemelte a fejét. „Te és a testvéreid nehéz szívvel szolgáljátok Istent – mondta. – Azért jöttél, hogy tanítást kérjél tőlem. Adok neked tanítást, de csak egyszer ismételheted el. Miután elmondtad, soha senkinek sem szabad hangosan elmondania.”

A rabbi egyenesen az apát szemébe nézett és így szólt: „A Messiás köztetek van.”

Egy darabig mindent csönd borított. Aztán megszólalt a rabbi: „Most menned kell.”

Az apát szó nélkül távozott, nem nézett vissza.

Másnap reggel összehívta a szerzeteseit a káptalanterembe. Elmondta nekik, hogy tanítást kapott „a rabbitól, aki az erdőben sétál”, és hogy ezt a tanítást soha senki nem ismételhetheti el hangosan. Aztán egyenként testvéreire nézett, majd így szólt: „A rabbi azt mondta, hogy egyikünk a Messiás.”

A szerzetesek meglepetten néztek. „Mit jelenthet ez?” – kérdezték egymást. „János testvér a Messiás? Vagy Máté atya? Esetleg Tamás testvér? Én vagyok a Messiás? Mit jelenthet ez?”

Mindnyájan alaposan meg voltak zavarodva a rabbi tanításától. De soha senki nem mondta ki ismét.

Amint múltak a napok, a szerzetesek lassacskán megkülönböztetett tisztelettel kezelték egymást. Valami nemes, szívélyes és barátságos meghittség vette őket körül, amelyet nehéz lenne megfogalmazni, de lehetetlen volt nem észrevenni. Úgy éltek együtt, mint akik végre rátaláltak valamire. De úgy imádkozták együtt a Szentírást, mint akik folyton keresnek valamit. Az alkalmi látogatókat nagyon megfogta a szerzetesek élete. Nemsokára jöttek is közel- s távolról az emberek, hogy imádságukból táplálkozzanak, és újra fiatalok kérétek, hadd lehessenek a közösség tagjai.

Összetört, fáradt a lelked? Elvesztetted a szeretetet a szívedből? Nem találsz bensőd nyugalalmát, akkor sem, ha mindenféle áhitatgyakorlatot elvégzel, akkor sem, ha még

többet imádkozol? Bánt, hogy nem találkozol Jézussal?

Talán nem ez a megoldás benső viharaid, elkéseredettséged, magányosságod megszüntetésére. Tedd fel a kérdést, hogy éled a mindennapjaidat? Meg akarsz felelni külső elvárásoknak, vagy belülről indít, mozgat valamiféle erő előre? Ha azt mondd, keresztény, Krisztus követő, Krisztushoz tartozó vagy, úgy élsz-e, mint aki tudja, hogy Ő itt van közöttünk?

Meglátod-e szenvedő arcát férjed, feleséged, gyermekeid, szüleid arcában, amikor önzésed, rossz hangulatod, egyéni problémáid miatt túrni kénytelenek? Akarsz-e az ő kedvükért jobb, szeretetteljesebb lenni? A szükségét szenvedőkben, a lélekben sérültekben, a betegekben, a magukra maradtokban, a reménytelenekben felfedezed-e a Krisztus-arcot? Tudsz-e mindannyiuk felé türelemmel, szeretettel, megértéssel fordulni? Őértük. Őérte?

Ha erre igen a válaszod, kezdjed megtalálni újra régi önmagadat, mert megérted, hogy csak akkor lesz pihent a lelked, szeretetteljes a szíved, akkor találsz meg bensőd nyugalalmát, ha úgy élsz, hogy Jézus köztünk van, bármely embertársadban, ha úgy tetszik felebarátodban bármikor eléd toppanhat. Készülj erre a találkozásra, erre a Jézus-élményre. Mert Jézus-élmény minden alkalom, amikor szeretetből megteszel valamit, amit egyébként nem tennél, mert utána a lelkedben, a szívedben eláradó öröm maga Jézus látogatása. Egyben üzenet, hogy ezzel az örömmel akar elhalmozni földi életedben, ha befogadod őt, és képzelheted, mit tartogat az örök életre, ha az ahhoz képest szerény evilági létben is ilyen boldogságot adni. Ha ezt meg tudod tenni, erre tudsz figyelni, új étellel fogsz eltelni, jézusi étellel. Ez az igazi Jézusélmény. A kiteljesedett, önfeláldozó, önátadó szeretet, amely nem vár viszonzást.

Minél többen teszünk így, annál több vidám, szeretettel teli ember él majd e földön, és valóban túlradhat Isten szeretete a világban, hogy mindenkit átölelhessen, magához emelhesen, meggyógyíthasson.

Tehát ne feledjük: A Messiás köztünk van. Vele éljük az életünket. Igyekezzünk találkozni nap mint nap a jézusélményben. Éljük vele az életünket. (✝)

A család „belülről”

(az előző számban megjelentek folytatása)

6. Az anyaság adományát örömmel lehet viselni. Az igazi keresztény családban nem a terhességet, a házi robotot, a második műszakot jelenti, hanem a következőképpen is felfogható: "Köszönöm Uram, hogy nőnek születtem, hogy abba a családba születtem ahová, hogy társat és gyermeket adtál, így gyakorolhatom a számomra legszebb hivatást, amelyre kislány korom óta készültem: családanya lehetek. Add, hogy a munka ne legyen fárasztó nyűg, vagy csupán pénzkereset a számomra, mindig érezhessem, hogy olyan hangszer vagyok, amit az Isten szólaltat meg, és lehetőleg ne szóljak hamisan."/86/ Ebben a családban a hétköznapi is ünneppé válnak: "Köszönjük az ünnepnapokat, szereteteink kedves arcát az ünnepi asztal körül, a gyerekek örömét, a felnőttek boldogságát, amit a gyerekek öröme miatt

éreznek /70/, az édesanyánk főzte jó vasárnapi ebédet, az ünnepi és vasárnapi szentmiséket, az ünnepi szertartásokat, sokszorozd meg plébánosunk erejét."/78/

Csak az igazi keresztény család tudja egy személyhez /Jézus, Mária, szentek/ fűződő eseményeket a maga tisztaságában megjeleníteni, azt visszaidézni és belőle igazi boldogságot meríteni. Mert ha kiüresítik az ünnepeket, téves, ostoba, és kifejezetten rossz tartalommal töltik meg, akkor ez lesz belőle: "Húsvétvasárnap a feltámadás örömeivel tértem haza a templomból, a megjelent fecskékkel együtt hálát adtam az egész világ feltámadásáért, amikor megsörrent a telefon és egy ismerősünk Kellemes nyusziünnepet kívánt. Így: nyusziünnepet. Elgondolkodtató: egy azon nép tagjai, egy azon országban élő emberek vagyunk és mégis mennyire más világban élünk. Az egyiknek a húsvét örömhöz szép remény: a feltámadás, az a

másiknak nyusziünnep. /79/ Pedig újévkor azonos tartalommal szoktunk egymásnak boldog, áldásos, sikerekből, eredményekből gazdag újesztendő kívánni."/108/

Karácsonykor általában hideg van. Ha hazamegyünk az ünnepi miséről, betérünk lakásunk meleg szobáiba, örvendezünk a szép karácsonyfának, a család együttesének, ilyenkor bőségesebben terített asztalnak, Jézus születésének, ami által ez az ünnep évenként visszatér.

Vajon mit tennék ezen az ünnepen, ha egy csavargó forma ember és egy kétes külsejű asszony, aki éppen gyermeket vár, szállást kérne éjszakára? Ki tudnánk-e nyögni: jöjjenek be jó emberek és húzzák meg magukat az istállóban! - Különben lennénk a 2000 évvel ezelőtti betlehemieké!

Hallgassuk meg a következő történetet: /Gyökössy: 194.o./

MIKOR LÁTTUNK JÖVEVÉNYNEK...?

Sándor, egy baranyai kis faluból származó, falusi fiú volt, csak nagyanyja élt, aki hitben nevelte. Ez a Sándor feljött Pestre szerencsét próbálni. Jó drága pénzen albérletre talált egy vallásos családnál, így élt, dolgozott, magányosan, egyszer-egyszer templomba is elment.

Közelgett az első pesti karácsony. Elhatározta, hogy vesz a háziaknak egy új fordítású kis Újtestamentumot — karácsonyra. Meg is vette, mikor a szent este délutánján az előszobában ezzel fogadta háziasszonya:

- Édes Sándorkám, ugye megérti, hogy szenteste egyedül akar maradni a család, együtt megyünk templomba, aztán együtt szórakozunk egy kicsit. Magának biztosan van hol „karácsonyoznia”.

Sándor már kint is volt az utcán, kisietett, mert szégyellte a könnyeit. Egy ideig az egyre néptelenedő körúton ténfergett. Meg-megállt egy kirakat előtt, de nem látta azt, amit nézett, így ért el a Rudas László utca sarkáig, amikor valaki a vállára tette a kezét:

- Hát te merre jársz itt, Sándor? Te is felkerültél sáros kis falunkból?

- Jóska! Istenem, a Jóska! Mondta nagyanyám, hogy itt élsz, de nem tudtuk a címed.

- Igen, itt lakom, nem messze, a Rudas utcai vasutas házakban, a vasútnál dolgozom. Látod, vettem még egyet s más, most jövők

a szolgálatból: rohanok haza az asszonyhoz, meg a gyerekekhez. Te hova mégy? Be régen is volt, mikor együtt rúgtuk a focit az iskolaudvaron. Te voltál a kapus, mi? Most hova mégy?

- Én? - komorodott el Sándor - sehova sem megyek. - S néhány szóval elmondta, hogyan tessékelt ki a háziasszonya.

- No, ugyan mi nem vagyunk templomos emberek, de ha velünk töltened a karácsonyestét,

kedves volna - s már vitte is régi gyermekkori barátját kis otthona felé.

Egy óra múlva meghitt együttesben készülődtek a gyertyagyújtásra: a két barát, a fiatalasszony, a gyerek, meg egy kanári. Sándor lassan mindent megtudott rólok. Még a kanáriról is, hogy az asszonyának vette Jóska, vagy egy éve, de a madárka hónapok óta nem énekel. Kedves, barátságos, kint röpköd, este magától repül a kalitkájába; csak éppen nem énekel. - Nem baj - mondta a fiatalasszony - én így is szeretem.

Aztán meggyújtották a gyertyákat. Mindenki kapott ajándékot. Még Sándor is. Jóska a szekrényből vett ki egy vadonatúj nyakkendőt a számára. Sándor zavartan nyúlt a zsebéhez, ott lapult benne a háziaknak szánt ajándék:

- Ha meg nem bánthatlak benneteket, nektek adnám karácsonyra.

Jóska megilletődve vette kezébe a Bibliát.

- Hallod, te Sándor, amikor konfirmáltunk, akkor volt utoljára a kezemben. Ugye ebben van valahol Jézus születése?

- Igen - dűnnyögte csöndesen Sándor.

- Elolvasnád nekünk?

Az asszony ölébe ejtette a kezét. A kisfiú apja térdére könyökölt, és Sándor olvasni kezdte a karácsonyi evangéliumot. Elcsuklott a hangja, amikor ide ért: „... a szálláson nem volt számukra hely”.

Akkor egyszerre kapták fel a fejüket. Madárdal zendült fel a fejük fölött. A kanári rászállt a karácsonyfára, s mint vallaki, aki végre hazatalált, a faágak illatától ujjongva, örvendezett a fénycsillagok. Sokáig, meghatva hallgatták. Mint a pásztorok az angyalok énekét.

Később Sándor megkérdezte Jóska:

- Emlékszel még a régi karácsonyi énekekre? - S már dúdolták is. Ügyetlenül, hangot keresgélve, de nagyon mélyről. És az asszony hallgatta, és a gyerek hallgatta, és az angyalok hallgatták, és a szoba-konyhás kis lakásban karácsony volt. Karácsony, mint azon az első éjjelen, Betlehemben: ami kor megszületett a Gyermeke.

Mikor Sándor a maga örömeivel megérkezett - már eléggé késői órákban - a „szálláson” háziasszonyát sírva találta a konyhában. Sírva és egyedül, körülötte sok, alig érintett étel.

- Mi történt? - érdeklődött döbbenetben.

- Vacsora előtt összevesztem a férjemmel. Az hozzám vágta az ajándékaimat, s míg veszekedünk, a rokonok elmentek, a férjem is elrohant valahova, s most itt vagyok egyedül, szép kis karácsony...

Szép kis karácsony. Sándor a Rudas László utcai kis lakásra gondolt. (Dr. Kisnemes János írása – folytatása következik.)

Válság vagy változás? – A család és a házasság jelene¹

(az előző számban megjelentek folytatása)

A társadalmi változások hatására azonban egyre többen döntenek úgy a fiatal korosztály tagjai közül, hogy ez a meghatározás nem felel meg az ő elvárásainak, egyébként is az együttlételet először ki kell próbálni, és nem számít a papír, ha igazán szeretik egymást.

A mégis megkötött házasságok jelentős része is úgy jön létre, hogy a felek egyike, gyakran mindkettőjük eleve azzal a meggyőződéssel köti meg, hogy semmi sem tart örökké.

Míndez abból adódik, hogy a jelenlegi házasságok, a jelenlegi családok nem adnak megfelelő, követendő példát, életmodellt az azokban felnövekvő generációk számára. Nem adnak, mert az a tapasztalatuk, hogy az otthon megteremtéséért, a mindennapi betevő falatért, a különféle anyagi dolgokért való küzdelem minden meghitt kapcsolatot elsorvaszt ebben az életközösségben. A nagy hajtásban nem törődnek egymással, elhidegülnek az érzelmek, a munkahelyi problémák a családban csapódnak le, már semmit nem lehet megbeszélni. Egy fedél alatt élők érdekközösségévé válik a család. A házastársak részére innen már egyenes út vezet a váláshoz. Vonzza őket az új kapcsolat, amelynek segítségével kiléphetnek a mostani, elviselhetetlenből. Gyakran e mögött az húzódik, hogy semmit nem hajlandók feláldozni a család érdekében saját elgondolásaiból, elképzeléseiből, kényelméből. Ez esetben, mivel a következő kapcsolatában is megmarad önző beállítódása, a második után harmadik, esetleg további kapcsolatok következnek szerencsétlenebb esetekben több hátrahagyott gyermekkel.

Manapság sokkal több a válások száma, mint volt 10-20 évvel ezelőtt. A házasság helyett az élettársi kapcsolatot választók életközössége sem tartósabb. Ebből még könnyebben ki lehet lépni, mint egy házasságból és még kevesebbet kell betenni a közös élethez saját magából, több szabadságot, szabadosságot ígér e kapcsolatforma. Nagyobb

valószínűséggel azok választják ezt a kötetlenebb életközösséget, akik szétesett családban nőttek fel. Az elvált szülők gyermekei sokkal inkább küszködnek pszichés problémákkal, mint az igazi családban élő gyermekek.

A válást a gyermekek különösen megsínylik, mert el kell fogadniuk azt a tényt, hogy csak az egyik szülőjükkel élnek együtt (általában az anyával) és a másik szülőt csak hetente pár órára láthatja. A rossz példát látva ő sem biztos, hogy normális párkapcsolatot tud kialakítani, mert mindig szeme előtt lebeg szülei példája és mindig fél a visszautasítástól és attól, hogy a szülei sorsára jut.

Az élettársi kapcsolat kialakítása a fiatalok számára ma már természetesnek tűnik, hiszen 15-16 évesen már szexuális kapcsolatokat létesítenek egymással és 18-19 évesen már együtt is élnek. A szülők is beleegyeznek ebbe. A korai szexuális kapcsolatoknak nem kívánt következménye a terhesség. Jobb esetben megtartják a gyermeket, de gyakran ez rányomja bélyegét a kapcsolatukra, mert kényszernek érzik kialakult élethelyzetüket, mivel a megszületett gyerek miatt kellett házasságot kötni, élettársi kapcsolatot létesíteni. Sok esetben a nagyszülőkhöz kerül a szerelem nem kívánt gyümölcse, vagy gyermekotthonok lakója lesz, legrosszabb esetben pedig azt kell teherként elviselnie egy életen keresztül, hogy nem kívánt koloncként került szülei családjába. A fiatal fiúk többsége megfutamodik és teljesen magára hagyja a lányt, akiről azt mondta, hogy szereti, ezért a megszületett gyermek talán sohasem ismeri meg az igazi apját.

Az árvaházban élő gyermekek helyzete sem egyszerű, hiszen az eldobott gyermekek soha nem látnak maguk előtt olyan példát, amit követhetnének.

A másik, sajnos hihetetlenül magas számban előforduló eset: megölik a megfogant életet. Fogantatása után, ritkábban a világrajövetelét követően, eldugott helyiségek mélyén. Ekkor viszont a bűntudat, a felelősség egymásra hárítása pusztítja el kettőjük szerelmét. Az abortusz után mély depresszióba eshet a fiatal lány, akár öngyilkos is lehet a gondolatától, hogy megölte a saját gyermekét. Esetleg soha többé nem lehet gyermeke, és egész életében önmagát vádolja ezért a döntésért.

¹ A Magyar Katolikus Püspöki Kar 1999-ben kiadott „Boldogabb családokért” körlevele felhasználásával

Régebben az volt a „norma”, ha valakik élettársi kapcsolatban élnek, még a gyermek születése előtt összeházasodnak, de manapság már csak a gyermek születése után, vagy még akkor sem.

A legutóbbi időben a család egy egészen új, természetellenes formája jelentkezett, az azonos neműek házassága, melyet egyes liberális körök szeretnének ráerőltetni minden „haladó” demokráciára. Az azonos neműek már házasodni akarnak, a köztük lévő hívő emberek ki akarják harcolni számukra is a házasság szentségét. Jogot formálnak arra is, hogy ebbe az egyneműek által létesített „házasságba” gyermekeket is bevonjanak örökbe fogadás révén. Az ilyen kapcsolatokban nevelődő gyermekek előtt a szülői szerepek összemosódnak, torz anya és apaképük alakul ki, mely döntően befolyásolja nemi irányultságukat saját akarataik ellenére, hisz ők teljesen mások lennének, ha egészséges családi körülmények élnek és nevelkednek.

A vázolt problémák azt látatják velünk: változóban és válságban a család. Változóban, mert a hagyományos családmodell mára megszűnt. Nem jellemző a több generáció együttélése, változtak a hagyományos apa és anya szerepek azáltal, hogy a mai kor más követelményeket állít az egyén és a család közössége elé. Eltűnik az apa családfenntartó

szerepe, hisz a nők is munkát vállalnak a megélhetésérdekében, gyakran bizony ők a családfenntartók, mert férjük nem talál munkát. Egyre kevesebb a klasszikus anyaszerepet betöltő feleség, akinek a feladata a család összefogása, az otthon melegének biztosítása, a gyermekek nevelése. A gyermekekkel való törődést áthárítják az oktatási-nevelési intézményekre, az egyházra. Nincsenek családi beszélgetések, mindenki rohan a saját dolgai után, a kevés szabadidőt elveszi a televízió, a számítógép. Nincs mit megbeszélni egymással, mert mindenkinek teljesen más jár a fejében, eltelnek az évek, és a szülők arra eszmélnek, hogy ketten maradtak, mert a gyermekek már saját életüket élik, amelybe ők nem férnek bele. A boldogság és szeretetteljes együttélés, amelyre vágytak a családban nem valósulhatott meg, mert valamit kihagytak az életükből.

Válságra utaló jelek, hogy egyre csökken a házasságkötések száma, a felbomlott nagycsalád hozadéka, hogy az idősebb generációk magukra maradnak, a felelősség a családtagok iránt egyre csökkenni látszik, a meglévő családok jelentős része belső gondokkal küszködik, és menthetetlenül a felbomlás felé halad. (Leitner Rita-Leitner Pál közös írása - folytatása következik.)

Négy székely ül körben egy asztalnál. Az asztalon egy flaska áll. Az első megfogja, húz belőle egy nagyot, lerakja az üveget. A második szintén megfogja, húz egy nagyot, lerakja. A harmadik szintén. A negyedik is meghúzza, majd miután lerakja, megszólal:

- Ez petróleum!

Az első végigméri és megszólal:

- Az.

Aranyköpek:

Kérjük azokat a dolgozókat, akik hozzátartozóik temetésére szeretnének elkéredzkedni, hogy szóljanak legkésőbb a meccs előtti napon... (ismeretlen)

A világ legegészségesebb dolga a születésnap. Minél több van belőle egy embernek, annál tovább él. (ismeretlen)

Tegnap este, amikor hazaértem, a feleségem arra kért, hogy vigyem el valami drága helyre. Kivitttem a benzinkúthoz. (ismeretlen)

Az Úr nekem feladatot adott, mikor erre a világra küldött. De olyannyira le vagyok maradva, hogy valószínűleg örökké fogok élni. (ismeretlen)

Uram, adjál nekem BÖLCSESSÉGET, hogy szeressem a férjemet és elnéző legyek mindenkor az ő hibái iránt. Mert ha ERŐT adsz

nekem, Uram, úgy elverem, hogy belehal. (ismeretlen)

Azért dolgozol, hogy megélj valahogy, de közben nincs időd élni. (ismeretlen)

A tiszta lelkiismeret a rossz emlékezet jele. (ismeretlen)

Olyan világban élünk, amelyben a limonádé mesterséges aromákat tartalmaz, ellenben a bútorápoló szerek valódi citromot. (Alfred E. Neuman)